

Innledning

Elevmedvirkning har lenge vært et uttrykt viktig målområde i norsk skole. I dette prosjektet har vi prøvd ut pedagogisk analyse som et verktøy for å fremme elevmedvirkning. Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) har samarbeidet med Universitetet i Twente og skoleeiere i tre kommuner i Innlandet fylke om dette prosjekt, som har hatt betegnelsen: «Professional learning networks Using data for Learning and Student Engagement» (PULSE). Prosjektet er forankret gjennom kommunenes partnerskap med SePU i den nasjonale tilskuddsordningen for desentralisert kompetanseutvikling. I prosjektet deltok to ungdomsskoler og tre barneskoler, med skoleledere, lærere og elever fra 5. trinn til 9. trinn.

PULSE-prosjektet har som mål å utforske hvordan elevmedvirkning gjennom bruk av pedagogisk analyse kan forbedre elevenes læringsutbytte og læringsmiljø i skolen. Prosjektets formål og innhold knyttes til FNs barnekonvensjon, som understreker barns rett til å bli hørt, delta og ha innflytelse (Barnekonvensjonen, 1989). Overordnet del av læreplanen fremhever også demokrati og medvirkning som en del av opplæringens verdigrunnlag (Kunnskapsdepartementet, 2017). Hensikten med prosjektet er å endre elevenes rolle fra å være gjenstanden for endring i skolen til å ha medvirkning og ta ansvar for arbeid med skolens kvalitetsutvikling. Dette skal bidra til at elevene erfarer konkrete endringer i sin læring, og hvor elevmedvirkning ikke bare er et mål i seg selv, men også et middel for å oppnå et bedre læringsmiljø og økt læringsutbytte.

Prosjektet tar sikte på å involvere elever i skolens kvalitetsarbeid gjennom bruk av pedagogisk analyse som verktøy. Pedagogisk analyse er en modell som anvendes for å forbedre elevenes læringsmiljø og læringsutbytte ved å identifisere og analysere pedagogiske utfordringer og finne løsninger på dem (Nordahl, 2016). Gjennom systematisk innsamling, analyse og tolkning av data kan lærere og elever samarbeide om å identifisere utfordringer og utvikle tiltak for å realisere forbedringer (Jenssen et al., 2024).

1.1 Problemstilling

Det er begrenset forskning på effektene av elevmedvirkning i skolens kvalitetsarbeid (NOU 2023:1). Forskningsfeltet peker imidlertid på nødvendigheten av å utvikle mer kunnskap om hvordan elevenes medvirkning kan utvikles og hvilke ringvirkninger en slik praksis kan ha. Ved å involvere elever i kvalitetsarbeidet kan skolen dra nytte av elevenes perspektiver og erfaringer, noe som kan føre til mer relevante og effektive tiltak for å forbedre læringsmiljøet. Ved å undersøke dette kan prosjektet bidra med ny kunnskap om hvordan elevene kan medvirke på en systematisk måte i utvikling av læringsmiljøet i skolen. Dette kan gi verdifull kunnskap for både forskere og praktikere som ønsker å implementere elevmedvirkning i skolen. Problemstillingen for evalueringen av prosjektet er:

I hvilken grad og på hvilken måte kan bruk av pedagogisk analyse være et verktøy for elevmedvirkning i skolen?

Denne problemstillingen peker på mulige sammenhenger mellom elevmedvirkning og pedagogisk analyse, forstått som at pedagogisk analyse kan ha et potensial for at elevene involveres i reelle utfordringer tilknyttet læringsmiljøet og undervisningen i skolen. Dette vil da også kunne forstås som en mulig måte å involvere elever i skolens kvalitetsarbeid (Jenssen et al., 2024). En involvering av elever i kvalitetsarbeidet på skolen er noe som ser ut til å skje i for liten grad, og som det finnes få eksempler på hvordan det kan gjennomføres (NOU 2023:1).